

Terwijl de landelijke media hun aandacht richtten op de ontwikkeling van de Blauwestad voerden bewoners van het Groningse Blauwe Dorp een achterhoedegevecht voor behoud van hun wijk. Begin november 2009 keerden de rollen om. In de week dat het laatste bouwbedrijf zich terugtrok uit de Blauwestad, ontving de bewonerscommissie van het Blauwe Dorp de complimenten van minister Cramer van Ruimte en Milieu over hun inzet voor behoud van hun tuindorp. Het wijkvernieuwingsproces is nu in volle gang.

Het Blauwe Dorp

De strijd om behoud van een idyllisch tuindorp

Het Blauwe Dorp is de oudste door de gemeente gebouwde arbeiderswijk van Groningen, gelegen in de Oosterparkwijk. Oude boerderijtjes worden er omringd door randwoningen. De ligging in het groen maakt het tuindorp uniek en gewaardeerd vanwege de rust en saamhorigheid.

Maar met de jaren kwamen ook de gebreken, en de huurwoningen voldeden niet meer aan de eisen van deze tijd.

Wijkvernieuwing in het Blauwe Dorp werd onderwerp van jarenlange onderhandelingen tussen bewoners, gemeenteraad en woningcorporatie Nijestee. De bewoners wilden de

woningen in hun 'dorp in de stad' voor sloop behoeden. Het dorp dat voormalig burgermeester Wallage liefkozend 'de Parel van de Oosterparkwijk' noemde.

Geschiedenis

In reactie op de toenemende woningnood na de Eerste Wereldoorlog tekende Mulock Houwer in 1918 het plan voor het Blauwe Dorp. Zijn ontwerp werd een kleinere uitvoering van het originele tuinstadmodel van Ebenezer Howard uit 1898. De tuinstad vormde een belangrijk idee in de planologie; de centrale gedachte was nieuwe, zelfvoorzienende steden op het platteland te ontwikkelen om zo de nadelen van de grote stad te ondervangen. Daarnaast moest de ruime opzet bijdragen aan de opbouw van een saamhorige maatschappij. In de praktijk vond het model tussen 1900 en 1925 meer toepassing als tuindorp, dus als onderdeel van een bestaande stad. Het Blauwe Dorp is een goed voorbeeld. De bouw was het startpunt van de sociale woningbouw in Groningen. Hoewel de huizen aanvankelijk als tijdelijk werden beschouwd, kwam met de tijd ook de waardering voor deze karakteristieke woningen en het saamhorige, unieke karakter van de buurt.

In het Blauwe Dorp is volop groen - hier het voortuintje van een randwoning vóór de renovatie.

Luchtfoto van de boerderijtjes temidden van de randwoningen.

Het maatschappelijk rendement van renovatie heeft gewonnen van het economisch rendement van nieuwbouw

samenleving rekenen. Uiteindelijk kregen ook de randwoningen in 2007 de gemeentelijke monumentale status, vanwege hun bijzondere cultuurhistorische en architectonische waarde.

Wijkvernieuwing en renovatie

Vervolgens is begonnen met het realiseren van plannen voor de wijkvernieuwing. In het Blauwe Dorp zijn vooral woningverbetering en de aanpak van de woonomgeving urgent en in augustus 2009 heeft Nijestee beide ter hand genomen. In de randwoningen zaten zowel tijdelijke als vaste huurders. De laatsten mogen blijven en hun woningen worden aan de binnen- en buitenkant gerenoveerd en aangepast aan de wensen van deze tijd. De tijdelijk bewoonde huizen gaan in de verkoop en worden aan de buitenkant gerenoveerd. De eerste huizen zijn al opgeleverd en de belangstelling is enorm. Bewoners van het Blauwe Dorp hebben voorrang bij de koop van de opgeknapte randwoningen. De verkoop loopt boven verwachting goed.

Na de renovatie zal de gemeente in samenwerking met de bewoners de woonomgeving aanpakken. Bovendien worden de eigenwoningbezitters lid van de Beheervereniging het Blauwe Dorp. Deze zal erop toezien dat de buitenkant van de randwoningen goed wordt onderhouden en neemt het beheer van de wijk op zich.

De jarenlange inzet van de bewonerscommissie heeft het Blauwe Dorp gesterkt voor de toekomst. Het maatschappelijke rendement van renovatie van dit karakteristieke tuindorp heeft het uiteindelijk gewonnen van het puur economische rendement van de nieuwbouwplannen. De Parel van de Oosterparkwijk heeft haar glans nog niet verloren. •

Linden Douma doet de Research Master Regional Studies aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Opgeknapt woonboerderijtje in het midden van het Blauwe Dorp.

Strijd om behoud

De boerderijtjes midden in de wijk kregen in 1980 de status van rijksmonument. Maar de randwoningen werden vanaf 1999 met de sloophamer bedreigd. Volgens woningcorporatie Nijestee en de gemeente voldeden de kleine woningen niet langer aan de eisen van deze tijd. Renovatie was te duur en de randwoningen moesten plaatsmaken voor nieuwbouw. Na een lange strijd wisten bewoners ook de randwoningen te behoeden voor sloop.

Wederzijds respect van alle partijen is volgens de bewonerscommissie zeer bepalend geweest voor de succesvolle uitkomst. Bovendien is er steeds contact gehouden met de gemeenteraad, die wekelijks ansichtkaarten met een ludieke boodschap op de deurmat vond. Dankzij bekende ambassadeurs als Bert Visser en de lokale omroep kwam het Blauwe Dorp ook onder de aandacht van de Groningse bevolking. Het tuindorp kon op steeds meer steun uit diverse lagen van de